

ЕВРОПЕЙСКИ СЕМЕСТЪР — ТЕМАТИЧЕН ИНФОРМАЦИОНЕН ДОКУМЕНТ

ЕФЕКТИВНИ СЪДЕБНИ СИСТЕМИ

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Европейският съюз се гради върху зачитането на основните ценности, върховенството на закона и демокрацията. Тези ценности трябва да бъдат закриляни. За да може ЕС да функционира добре, всички държави от него трябва да разполагат с ефективни съдебни системи.

Основните елементи на една „ефективна правосъдна система“ са качество, независимост и ефикасност. Ефективните съдебни системи са предпоставка за създаване на благоприятна за бизнеса и инвестициите среда, тъй като те водят до наличието на доверие на всеки етап от икономическия цикъл. Те са от съществено значение и за защитата на правата на хората, и по-специално социалните права. Без ефективни съдебни системи е невъзможно прилагането на правото на ЕС, и по-специално икономическите закони, и укрепването на взаимното доверие и борбата с корупцията. Тази борба оказва пряко въздействие върху публичните бюджети и бизнес средата.

Независимо от модела на националната съдебна система или правната традиция, на която тя се гради, нейното качество, независимост и ефикасност определят нейната ефективност.

Според европейския семестър — ежегодния цикъл на координация на икономическата политика на равнище

ЕС¹ — подобряването на ефективността на съдебните системи на държавите от ЕС е ключов елемент от структурните реформи. По същата причина националните съдебни реформи се превърнаха в неделима част от структурните елементи в държавите членки, подлежащи на програми за икономически реформи². Всяка съдебна реформа следва да утвърждава върховенството на закона и да е съобразена с правото на ЕС и европейските стандарти за независимост на съдебната власт.

Настоящият документ е структуриран по следния начин: В раздел 2 са представени промените в ефикасността, независимостта и качеството на

¹ В изготвения от Европейската комисия годишен обзор на растежа за 2017 г. се подчертава, че „ефективните правосъдни системи са необходими за насърчаването на икономическия растеж и предоставянето на висококачествени услуги за предприятията и гражданите“ [COM(2016) 725 final, стр. 8]. В годишния обзор на растежа за 2016 г. вече бе посочено, че е необходимо „да се осигури бързото производство, да се реши проблемът с натрупаните висящи дела, да се увеличат гаранциите за независимостта на съдебната власт и да се подобри качеството на съдебната система, включително чрез по-добро използване на информационните и комуникационни технологии (ИКТ) в съдилищата и използване на стандарти за качество“ [COM(2015) 690 final, стр. 13].

² В програмите за икономически реформи в Гърция, Португалия (приключила през юни 2014 г.) и Кипър (приключила през април 2016 г.) бяха включени условия за провеждане на съдебни реформи.

съдебните системи. В раздел 3 са представени примери за мерки, които могат да подобрят ефективността на съдебните системи. В раздел 4 се прави обзор на актуалното състояние на политиката.

Сред другите тематични информационни документи за европейския семестър по тази тема са документите за качеството на публичната администрация и регламентирането на професионалните услуги.

2. ИДЕНТИФИЦИРАНЕ НА ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВОТА

Информационното табло на ЕС в областта на правосъдието³ допринася за европейския семестър като предоставя обективни, надеждни и сравними данни относно качеството, независимостта и ефикасността на правосъдните системи във всички държави членки.

То е развиващ се информационен инструмент, който помага на ЕС и държавите от него да идентифицират потенциални недостатъци, възможности за подобрения, добри практики и тенденции в течение на времето.

Прегледът на функционирането на националните съдебни системи се допълва от специфична за всяка държава оценка, в която се отчитат контекстът и особеностите на всяка държава членка и нейната правна система. Оценката се представя в докладите по държави в рамките на европейския семестър.

2.1. Подобряване на ефикасността на правосъдните системи

Своевременното постановяване на решения е от съществено значение за предприятията, инвеститорите и потребителите. При вземането на решения, свързани с инвестиции, дружествата вземат под внимание риска от участие в търговскоправни,

трудоваправни или данъчни спорове, както и в производства по несъстоятелност. Ето защо ефикасното разрешаване на съдебни спорове е важен фактор.

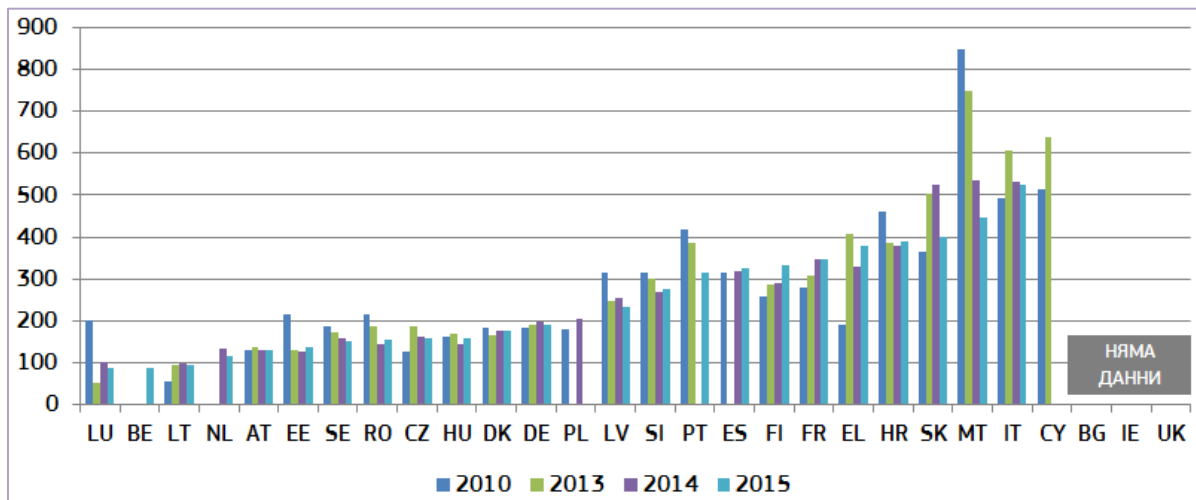
От информационното табло на ЕС в областта на правосъдието за 2017 г. е видно, че ситуацията в различните държави и според различните показатели⁴ е различна.

Редица държави членки продължават да се сблъскват с предизвикателства по отношение на ефикасността на своите съдебни системи, като например бавни първоинстанционни производства, съчетани с нисък дял на приключените дела или голям брой висящи дела.

³ Информационно табло в областта на правосъдието за 2017 г., COM(2017)167 final — https://ec.europa.eu/info/strategy/justice-and-fundamental-rights/effective-justice_bg.

⁴ Продължителността на производствата, дялът на приключените производства и броят висящи дела са стандартни показатели, дефинирани от Европейската комисия за ефикасност на правосъдието (CEPEJ) към Съвета на Европа: http://www.coe.int/t/dghl/cooperation/cepej/valuation/default_en.asp.

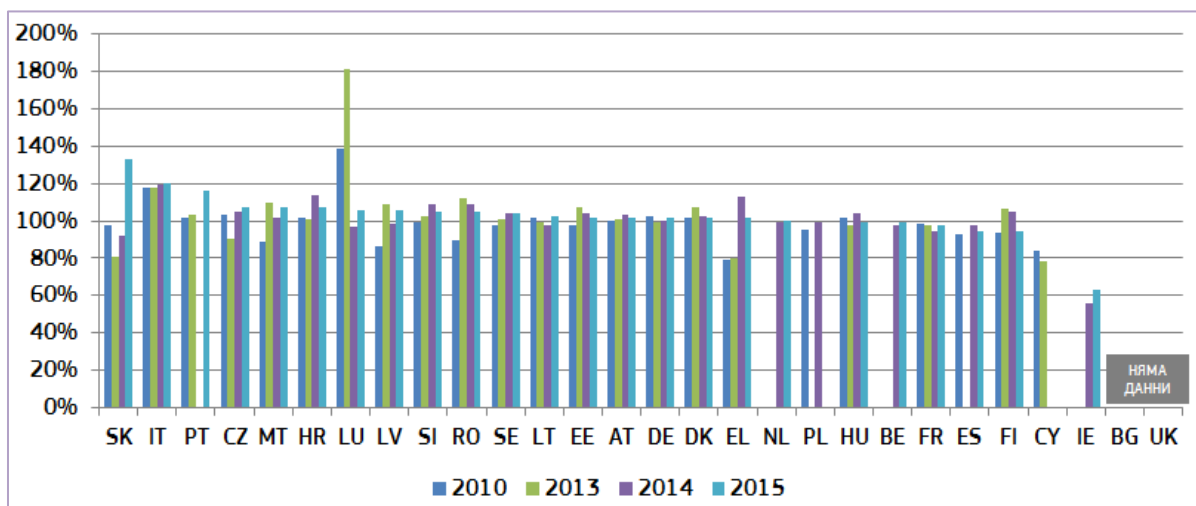
Фигура 1 – Време, необходимо за решаване на спорни граждански и търговски дела (на първа инстанция/в дни)

Източник: Информационно табло на ЕС в областта на правосъдието за 2017 г.⁵

Забележка: спорните граждански и търговски дела се отнасят до спорове между страните, например във връзка с договори.

Фигура 2 – Дял на решени спорни граждански и търговски дела (на първа инстанция/в %)

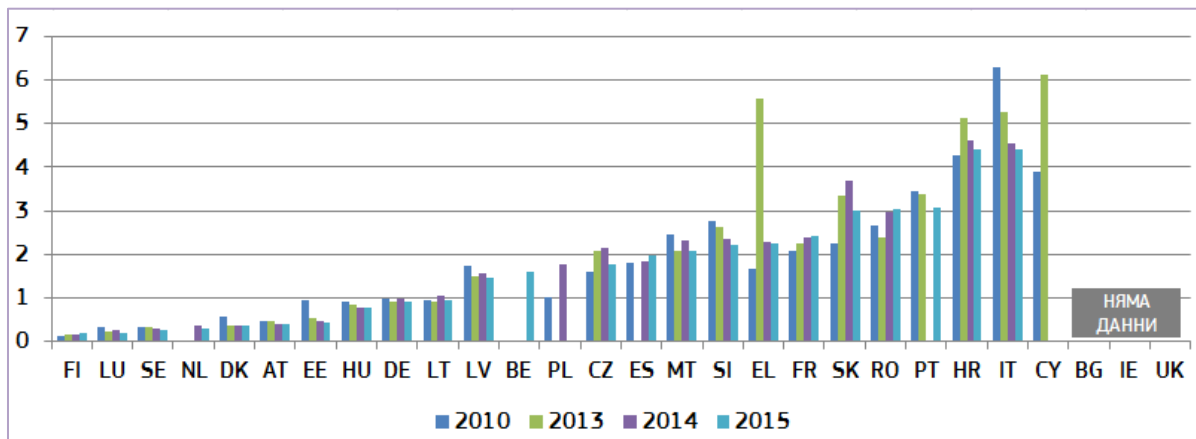
Източник: Информационно табло на ЕС в областта на правосъдието за 2017 г.⁶

Забележка: когато дялът на приключените производства е близо до или над 100%, това означава, че съдебната система е в състояние да решава толкова дела, колкото постъпват. Ако дялът на приключените производства е под 100%, това значи, че съдилищата решават по-малко дела, отколкото постъпват. Първоначалната стойност в информационното табло на ЕС в областта на правосъдието за 2017 г. съдържа допълнителна специфична, съобразена с контекста информация, свързана с положението в някои държави членки.

⁵ Въз основа на данни, предоставени от CEPEJ. Продължителността на производствата изразява времето (в дни), необходимо за решаване на делото от съда, т.е. времето, което е било нужно на съда да вземе решение на първа инстанция. Показателят „необходимо време за разглеждане на висящите дела“ съответства на броя на нерешените дела, разделен на броя на решените дела в края на годината и умножен по 365 дни. Първоначалната стойност в информационното табло на ЕС в областта на правосъдието за 2017 г. съдържа допълнителна специфична, съобразена с контекста информация, свързана с положението в някои държави членки.

⁶ Въз основа на данни, предоставени от CEPEJ. **Дялът на приключените производства** е съотношението на броя решени дела спрямо броя новозаведени дела. Чрез него се измерва дали даден съд се справя с обема новозаведени дела. Продължителността на производствата е свързана със скоростта, с която съдилищата могат да решават делата — процента на приключените производства — и с броя на делата, които остава да бъдат решени — т.нар. висящи дела.

Фигура 3 – Брой на висящите спорни граждански и търговски дела (на първа инстанция/на 100 жители)

Източник: Информационно табло на ЕС в областта на правосъдието за 2017 г.⁷

⁷ Въз основа на данни, предоставени от СЕРЕЈ. Броят на **висящите дела** представлява броят дела, които остава да бъдат гледани в края на даден период. Броят висящи дела влияе на необходимото време за разглеждане на висящите дела. Първоначалната стойност в информационното табло на ЕС в областта на правосъдието за 2017 г. съдържа допълнителна специфична, съобразена с контекста информация, свързана с положението в някои държави членки.

Данните през годините показват, че резултатите са донякъде променливи и могат да се подобряват или влошат от една година до следващата. Налице са подобрения по-конкретно в държавите членки, които според европейския семестър или програмите за икономически реформи са изправени пред предизвикателства. Освен това продължителността на производствата и дялът на приключените производства при спорни граждански и търговски дела са се подобрили в повечето държави от ЕС през последните 5 години.

Забелязва се и известно намаляване на броя на висящите дела през последните 2 години. Въпреки това този брой остава висок в няколко държави членки.

2.2. Подобряване на качеството на правосъдните системи

Добре функциониращите институции, включително националните съдебни системи, са от определящо значение за икономическите резултати. Ефективното правосъдие изисква гарантиране на качеството на всеки етап от съдебната процедура. Определени фактори, които обикновено се смятат за целесъобразни⁸, могат да помогнат за подобряване на качеството на правосъдните системи.

Сред тях са:

- модерните информационни и комуникационни технологии, и по-специално системи за управление на дела;
- обучението на съдиите и съдебните служители;
- наблюдението и оценката на дейностите на съдилищата;
- използването на проучвания за удовлетвореността; както и

⁸ Вж. например „Checklist for promoting the quality of justice and the courts“ („Контролен списък за насърчаване на качеството на правосъдието и съдилищата“) на CEPEJ от 2008 г.; Становище № 6 от 2004 г. на Консултативния съвет на европейските съдии (KCEC) на адрес <https://rm.coe.int/168074752d>.

- осигуряването на адекватно финансиране и персонал на съдилищата.

Информационното табло на ЕС в областта на правосъдието за 2017 г. потвърждава, че между държавите в ЕС има значителни различия, но също така, че в много държави членки се правят целенасочени **усилия за подобряване на качеството на техните съдебни системи.**

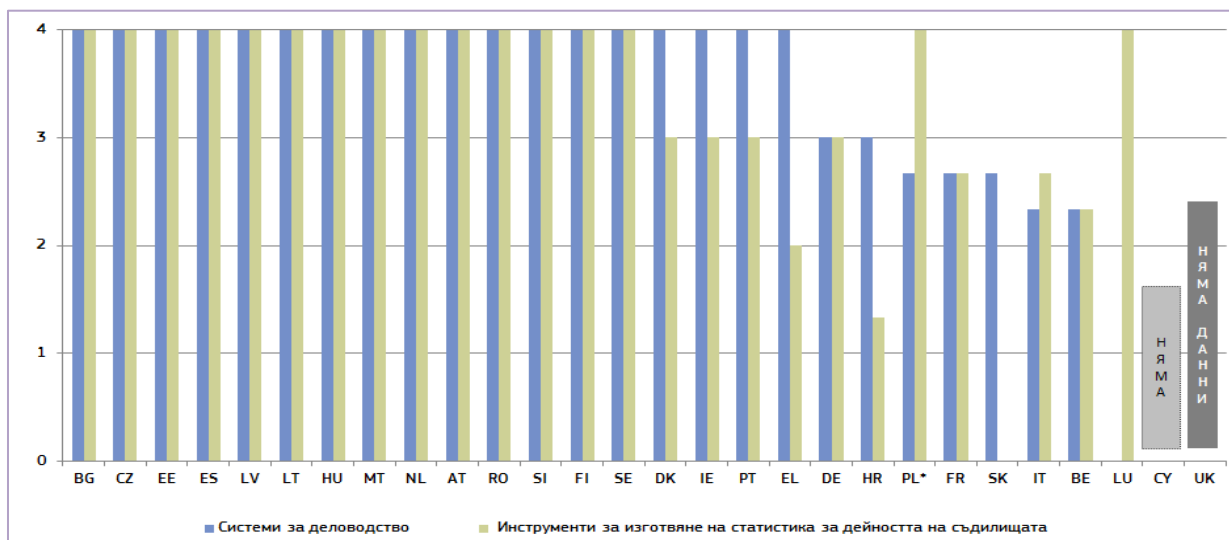
Така например въпреки продължаващите усилия за усъвършенстване на ИКТ инструментите за съдебната система, показателите разкриват пропуски в редица държави членки (фигура 4). Малко държави членки прилагат наистина всеобхватен подход за оценка на дейностите на съдилищата, включително чрез проучвания.

Пълният потенциал на **ИКТ системите за управление на дела** все още предстои да бъде реализиран в много от държавите членки. Това включва осигуряване на управление на делата в реално време, стандартизирана статистика за дейността на съдилищата, управление на натрупаните забавени дела и автоматизирани системи за ранно предупреждение.

По отношение на финансовите ресурси данните показват, че разходите за съдебните системи в държавите членки остават доста стабилни (Фигура 5). За **доброто функциониране на правосъдната система** и за осигуряването на подходящи условия в съдилищата и на добре квалифициран персонал е необходимо **адекватно финансиране.**

Стандартите могат да повишат качеството на правосъдните системи (Фигура 6). Повечето държави членки са въвели стандарти относно начините за информиране на страните по дела за техния ход, за графика на съда или за потенциални забавяния, но използват различни методи. Автоматизираното предоставяне на информация от съдилищата е по-удобно за потребителите от системи, при които страните трябва да предприемат действия.

Фигура 4 – ИКТ, използвани за управление на дела и събиране на статистика за дейностите на съдилищата (претеглен показател: min=0, max=4)

Източник: Информационното табло на ЕС в областта на правосъдието за 2017 г.

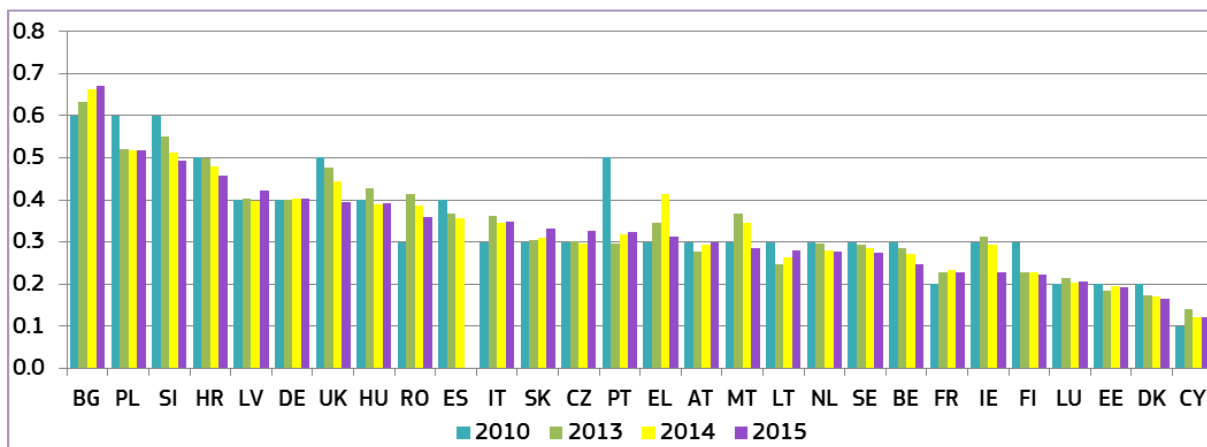
Забележка: Данните са за 2015 г.

Процентът на оборудване от 100 % (устройството е напълно внедрено) до 0 % (устройството не съществува) показва функционалното присъствие в съдилищата на устройството, за което се отнася графиката, съгласно следната скала:

- 100% = 4 точки, ако е приложимо за всички въпроси / 1,33 точки на конкретен въпрос;
- 50-99% = 3 точки, ако е приложимо за всички въпроси / 1 точка на конкретен въпрос;
- 10-49% = 2 точки, ако е приложимо за всички въпроси / 0,66 точка на конкретен въпрос;
- 1-9% = 1 точка, ако е приложимо за всички въпроси / 0,33 точки на конкретен въпрос.

Въпросът се отнася до вида на разглежданите съдебни спорове (граждански/търговски, наказателни, административни или други).

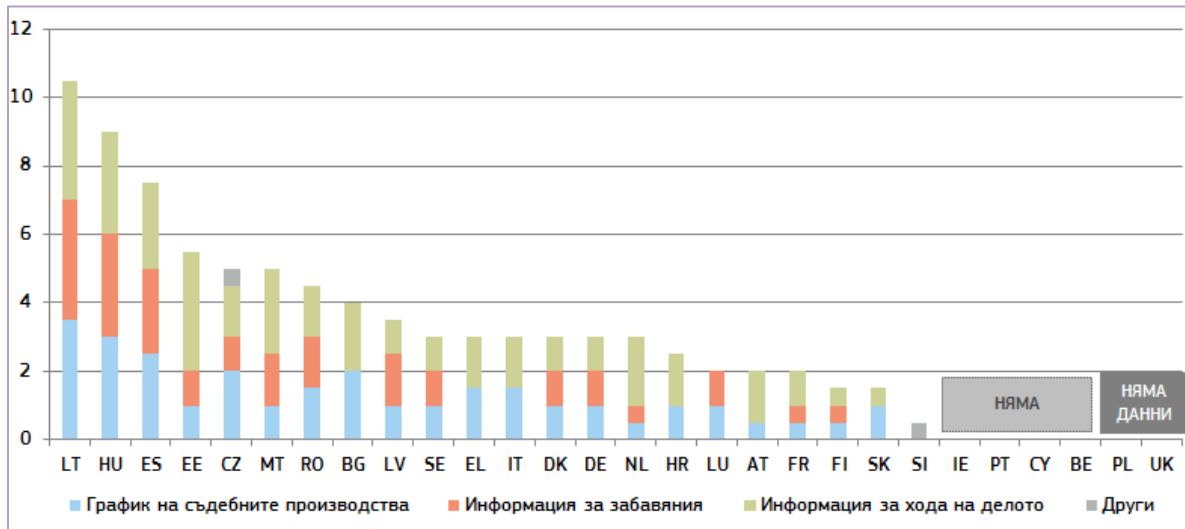
Фигура 5 – Разходи на сектор „Държавно управление“ за съдилища като процент от БВП

Източник: Информационно табло на ЕС в областта на правосъдието за 2017 г.⁹

⁹ Въз основа на данни, предоставени от Евростат. Първоначалната стойност в информационното табло на ЕС в областта на правосъдието за 2017 г. съдържа допълнителна специфична, съобразена с контекста информация, свързана с положението в някои държави членки.

Фигура 6 – Стандарти за информация за напредъка по дела

Източник: Информационно табло на ЕС в областта на правосъдието за 2017 г.¹⁰

2.3. Независимост на съдебните системи

Независимостта на съдебната власт е изискване, произтичащо от правото на ефективни правни средства за защита, залегнало в Хартата на основните права на ЕС (член 47). Независимостта е основен елемент на ефективната правосъдна система.

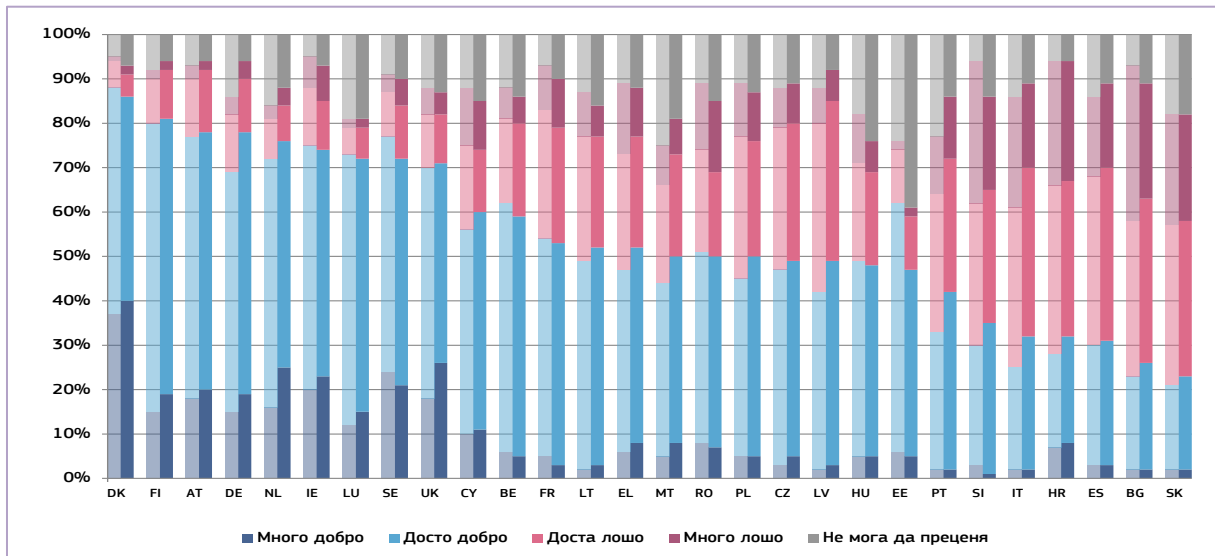
Тя е важна и за създаването на привлекателна среда за инвестиции и бизнес, тъй като е гаранция за справедливост, предвидимост и сигурност на правната система, в която функционират предприятията. В информационното табло на ЕС в областта на правосъдието за 2017 г. са показани промените във възприятията за независимост въз основа на проучвания сред гражданите и предприятията.

Потвърдени са резултатите от други проучвания, особено сред държавите членки с най-ниско или най-високо равнище на възприятие за независимост на съдебната власт.

В информационното табло за 2017 г. продължават да се описват правните гаранции за независимостта на съдебната власт, които съществуват в определени видове ситуации, при които тя може да е застрашена. Пример за това е преместването на съдии без съгласието им.

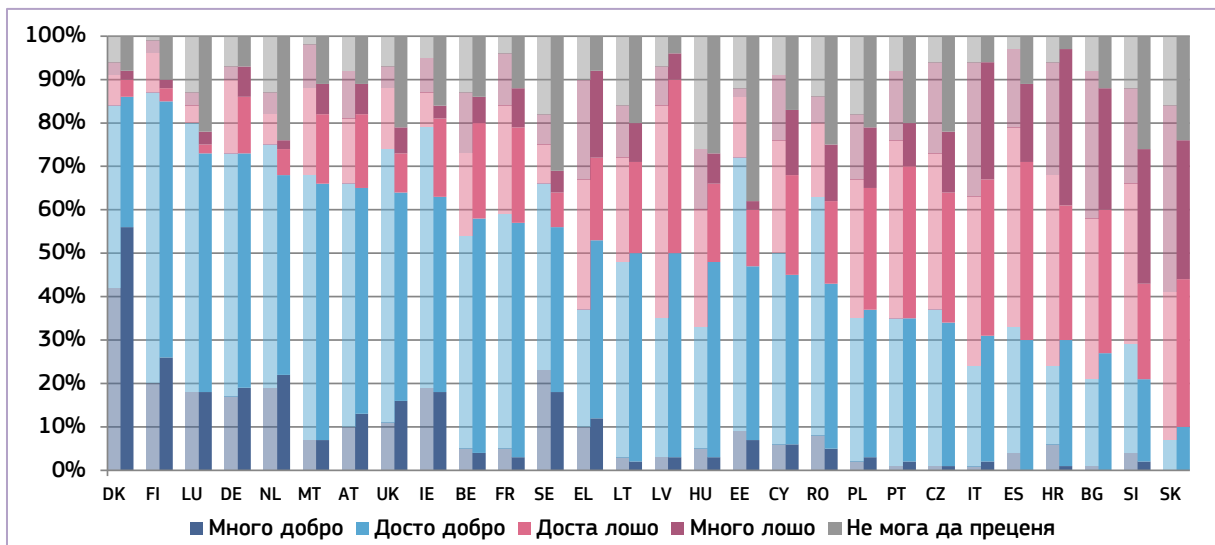
¹⁰ Държавите членки са получили точки в зависимост от използвания метод за предоставяне на всеки вид информация. 1,5 точки за автоматично известяване по електронната поща или SMS, 1 точка за онлайн достъп по време на цялото дело, по 0,5 точки за информация при поискване от страните, по преценка на съда или за друг използван метод.

Фигура 7 — Възприятия за независимост на съдилищата и съдиите сред широката общественост¹¹

Източник: проучване „Евробарометър“ FL447¹²

Фигура 8 — Възприятия за независимост на съдилищата и съдиите сред предприятията¹³

Източник: проучване „Евробарометър“ FL448¹⁴

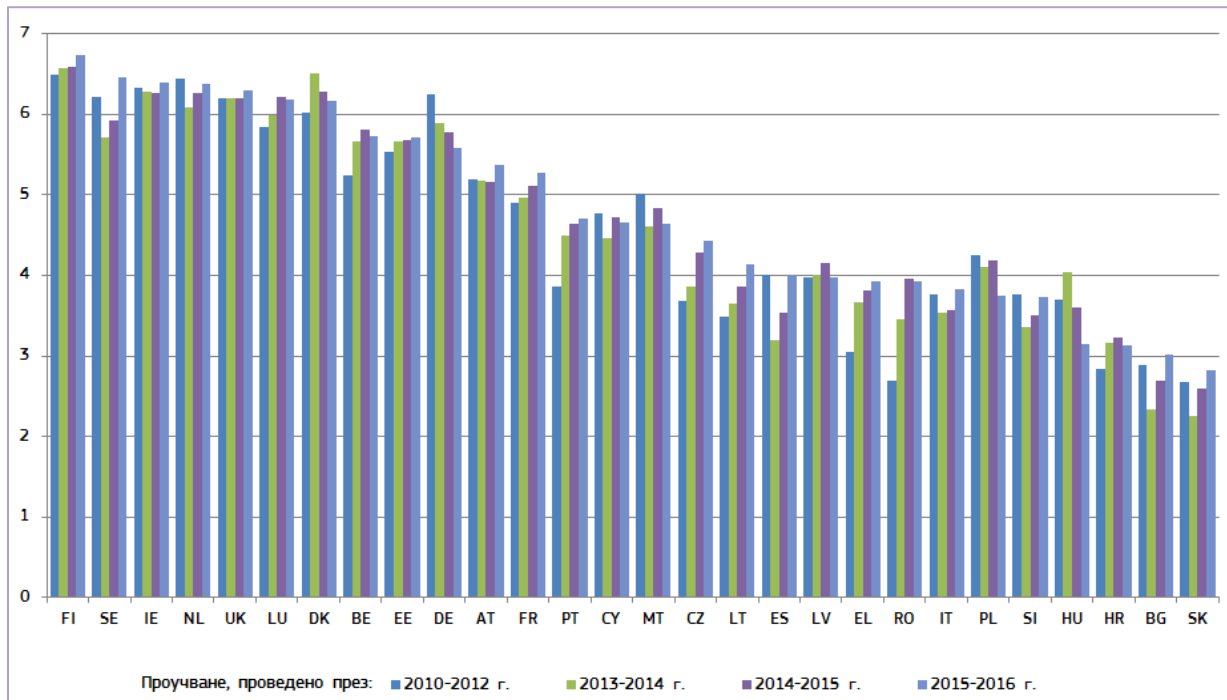
¹¹ Светлите цветове (лявата колона за всяка държава) се отнасят за 2016 г. Тъмните цветове (дясната колона за всяка държава) се отнасят за 2017 г.

¹² Проучване „Евробарометър“ FL447, проведено на 25 и 26 януари 2017 г. Зададеният въпрос бе: „Доколкото ви е известно, как бихте оценили правосъдната система (в нашата страна) по отношение на независимостта на съдилищата и съдиите? Бихте ли казали, че тя е в много добро състояние, в доста добро състояние, в доста лошо състояние или в много лошо състояние?“

¹³ Светлите цветове (лявата колона за всяка държава) се отнасят за 2016 г. Тъмните цветове (дясната колона за всяка държава) се отнасят за 2017 г.

¹⁴ Проучване „Евробарометър“ FL448, проведено между 25 януари и 3 февруари 2017 г. Зададеният въпрос бе: „Доколкото ви е известно, как бихте оценили правосъдната система (в нашата страна) по отношение на независимостта на съдилищата и съдиите? Бихте ли казали, че тя е в много добро състояние, в доста добро състояние, в доста лошо състояние или в много лошо състояние?“

Фигура 9 – Възприятия за независимостта на съдебната власт

Източник: данни на Световния икономически форум¹⁵, публикувани в информационното табло в областта на правосъдието за 2017 г. По-висока стойност означава по-положително възприятие.

Европейските стандарти¹⁶ изискват ефективна защита на независимостта на съдебната власт чрез правни гаранции (структурна независимост).

Така например, съдиите не следва да бъдат премествани на друга съдийска длъжност без тяхно съгласие, освен в случаи на дисциплинарни наказания или реформа на организацията на съдебната система.

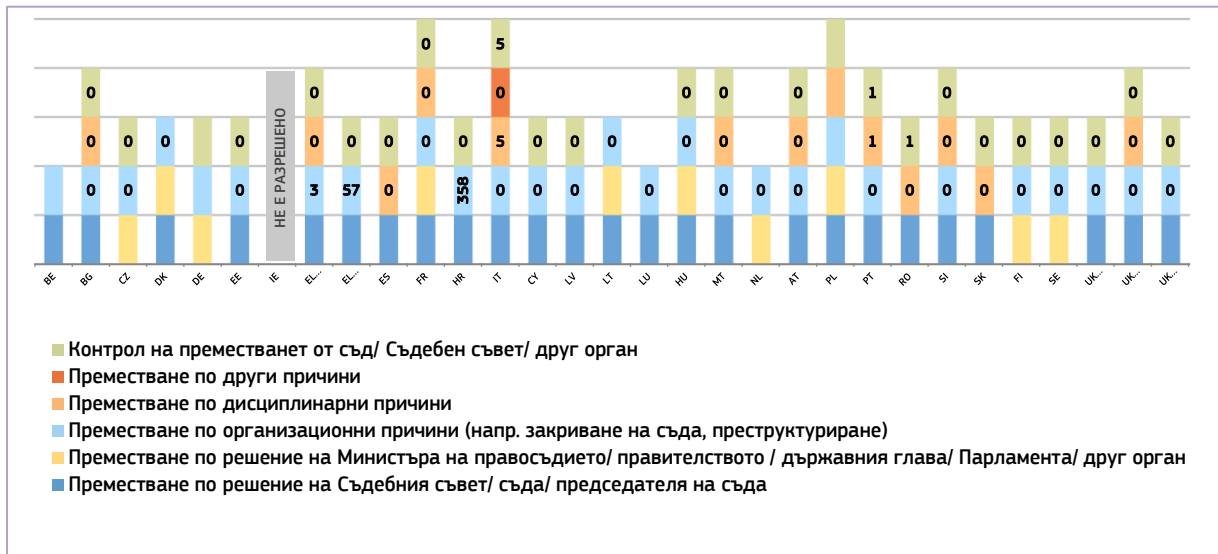
Това е необходимо, за да се избегне ненужен натиск върху съдиите. Във Фигура 10 е показано дали такова прехвърляне е разрешено и ако е така, кои органи вземат решения по тези трансфери, какви са основанията (напр. организационни, дисциплинарни) за тях и какви възможности съществуват за обжалване на решенията за прехвърляне¹⁷.

¹⁵ Показателят на СИФ се основава на получените в рамките на проучване отговори на въпроса: „До каква степен правосъдната система във вашата държава е независима от влиянието на правителството, отделни физически лица или дружества? [1 = изобщо не е независима; 7 = напълно независима]“. Отговори на проучването са дали представителна извадка от предприятия, които представляват основните отрасли в икономиката (селско стопанство, преработвателна промишленост, непреработвателна промишленост и услуги) във всички съответни държави. Проучването се провежда в различни формати, включително директни интервюта или телефонни интервюта с фирмени ръководители, изпратени по пощата хартиени формуляри и онлайн проучвания: <https://www.weforum.org/reports/the-global-competitiveness-report-2016-2017-1>.

¹⁶ И по-специално Препоръка CM/Rec(2010)12 на Комитета на министрите на Съвета на Европа от 17 ноември 2010 г. към държавите членки относно съдиите: независимост, ефикасност и отговорности.

¹⁷ Препоръка CM/Rec(2010)12, §52.

Фигура 10 – Гаранции срещу преместването на съдии без съгласието им (несменяемост на съдиите)

Източник: Информационното табло на ЕС в областта на правосъдието за 2017 г.¹⁸ Числото над колоната посочва броя на съдиите, преместени без тяхно съгласие през 2014 г. (ако липсва число, това означава, че няма налични данни).

3. ИДЕНТИФИЦИРАНЕ НА ПОЛИТИЧЕСКИ СРЕДСТВА ЗА СПРАВЯНЕ С ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВОТА

Видовете структурни реформи, чрез които могат да се преодолеят установените по-горе предизвикателства варират от структурни мерки до по-оперативни мерки.

Те включват:

- реструктуриране на организацията на съдилищата;
- преразглеждане на съдебната карта;
- модернизиране и опростяване на процедурните правила;

- реформиране на съдебния съвет;
- реформиране на съдебните и юридическите професии;
- реформиране на правната помощ;
- подобряване на изпълнението на съдебните решения;
- насърчаване на разпределението на делата на случаен принцип;
- модернизиране на процеса на управление и прозрачността на съдебните производства;
- насърчаване на използването на нови информационни технологии; както и
- насърчаване на развитието на алтернативното разрешаване на спорове.

¹⁸ Данните са събрани посредством актуализиран въпросник, изготвен от Комисията в тясно сътрудничество с Европейската мрежа на съдебните съвети (ENCJ). Отговорите на държави членки, в които няма съдебни съвети или които не членуват в ENCJ, са получени чрез сътрудничество с Мрежата на председателите на върховните съдилища на ЕС. Държавите членки са подредени по азбучен ред в зависимост от техните географски наименования на оригиналния език. Височината на колоните не отразява непременно ефективността на гаранциите. Първоначалната стойност в информационното табло на ЕС в областта на правосъдието за 2017 г. съдържа допълнителна специфична, съобразена с контекста информация, свързана с положението в някои държави членки.

Тези структурни реформи представляват **ключови лостове на политиките за гарантиране на ефективността на съдебните системи и създаване на по-благоприятна среда за стопанска дейност и инвестиции.**

Икономическото въздействие на едни напълно функциониращи правосъдни системи оправдава тези усилия. Ефективните правосъдни системи играят важна роля за изграждане на доверието през целия икономически цикъл. Ползите от съдебни системи, които гарантират зачитане на правата, са многобройни. Кредиторите са по-склонни да отпускат заеми. Фирмите се въздържат от опортюнистични действия. Разходите по сделките са по-ниски. Новаторските предприятия, които често разчитат на нематериални активи, като например права върху интелектуалната собственост, са по-склонни да инвестират.

Значението на една ефективна национална съдебна система за малките и средните предприятия (МСП) бе изтъкнато в проучване от 2015 г.¹⁹ сред близо 9000 европейски МСП относно иновациите и правата върху интелектуалната собственост.

Проучването разкри по-специално, че разходите и прекомерната продължителност на съдебните производства са сред основните причини МСП да избягват да започват съдебни производства за нарушения на права върху интелектуалната собственост.

Положителното въздействие на добре функциониращите национални правосъдни системи върху икономиката се изтъква в специализираната литература и редица научни

¹⁹ Служба на Европейския съюз за интелектуална собственост (EUIPO), „Intellectual Property (IP) SME Scoreboard 2016“ (Информационно табло за МСП относно интелектуалната собственост за 2016 г.).

изследвания²⁰, като например в публикации на Международния валутен фонд²¹, Европейската централна банка²², ОИСР²³, Световния икономически форум²⁴ и Световната банка²⁵. Проучване от 2015 г. относно реформата на португалската система за гражданско правосъдие показва например, че продължителността на съдебните производства е спаднала с повече от една трета поради реформи,

²⁰ *Alves Ribeiro Correia/Antas Videira, „Troika’s Portuguese Ministry of Justice Experiment: An Empirical Study on the Success Story of the Civil Enforcement Actions“* („Експериментът на Тройката на португалското Министерство на правосъдието: Емпирично проучване на успешното приключване на гражданските изпълнителни искове“), в *International Journal for Court Administration*, том 7, № 1, юли 2015 г. свидетелства за успеха на реформите, извършени в Португалия.

²¹ IMF, „Fostering Growth in Europe Now“ („Насърчаване на растежа в Европа сега“), 18 юни 2012 г.

²² ECB, „Adjustment and growth in the euro area“ („Адаптиране и растеж в еврозоната“), 16 май 2013 г.; на разположение на адрес: <http://www.ecb.europa.eu/press/key/date/2013/html/sp130516.en.html>.

²³ Вж. напр. „What makes civil justice effective?“ („Какво прави гражданското правосъдие ефективно?“), OECD Economics Department Policy Notes (бележки по икономическата политика на Икономическия отдел на ОИСР), 18 юни 2013 г., и „The Economics of Civil Justice: New Cross-Country Data and Empirics“ („Икономика на гражданското правосъдие: нови сравнителни данни и емпиричен анализ“), OECD Economics Department Working Papers (работни документи на Икономическия отдел на ОИСР), № 1060.

²⁴ Световен икономически форум, „The Global Competitiveness Report; 2013-2014“ („Доклад за глобалната конкурентоспособност за 2013 – 2014 г.“), на разположение на адрес: http://www3.weforum.org/docs/WEF_GlobalCompetitivenessReport_2013-14.pdf.

²⁵ Световна банка, „Doing business“ („Извършване на стопанска дейност“), 2014 г.; на разположение на адрес: <http://www.doingbusiness.org/~media/WBG/DoingBusiness/Documents/Annual-Reports/English/DB14-Full-Report.pdf>.

извършени като част от програмата за икономически реформи²⁶.

Съществуват също така доказателства, че ефективната правосъдна система насърчава инвестициите в дадена страна²⁷. Изследванията са установили положителна зависимост между размера на предприятията и ефективността на съдебната система. За сметка на това когато има недостатъци във функционирането на правосъдието се наблюдават по-слаби стимули за инвестиране и наемане на служители²⁸.

Ефективната борба с корупцията също е от значение за създаване на благоприятна за бизнеса среда.

Не на последно място, доверието в добре функциониращите съдебни системи допринася например за насърчаване на предприемачеството. За разлика от това слабостите в съдебните системи водят до по-високи разходи по заемите²⁹.

4. КРЪСТОСАН ПРЕГЛЕД НА АКТУАЛНОТО СЪСТОЯНИЕ НА ПОЛИТИКАТА

Докладите по държави в рамките на европейския семестър за 2017 г. показват, че редица държави членки все още са изправени пред особени предизвикателства по отношение на ефективността на техните съдебни системи. В европейския семестър за 2017 г. Съветът на ЕС по предложение на Европейската комисия отправи специфични препоръки към Кипър, Хърватия, Италия, Португалия и Словакия за подобряване на ефективността на техните правосъдни системи.

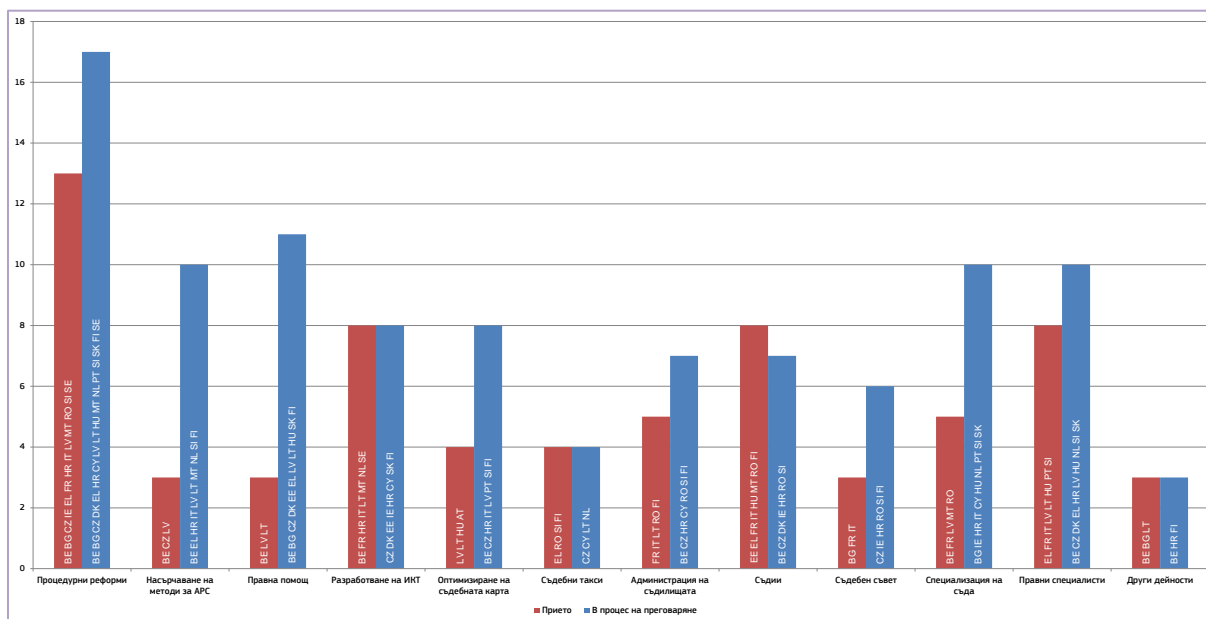
²⁶ *Alves Ribeiro Correia/Antas Videira* (2015), пак там.

²⁷ Вж. Доклад на МВФ по държави № 13/299.

²⁸ Вж. Работен документ № 1303 на Централната банка на Испания; Работен документ № 898 на Централната банка на Италия; Доклад на МВФ по държави № 13/299.

²⁹ Доклад на МВФ по държави № 13/299.

Фигура 11 — Правосъдните реформи в ЕС (приети мерки и инициативи в процес на договаряне)

Източник: Информационното табло на ЕС в областта на правосъдието за 2017 г.

Кръстосаният преглед показва, че редица държави членки подкрепят правосъдните си реформи чрез европейските структурни и инвестиционни фондове (ЕСИФ). За програмния период 2014—2020 г. ЕС предоставя 4,2 милиарда евро чрез ЕСИФ в подкрепа на засилването на институционалния капацитет на публичните администрации, включително за съдебни реформи. В своите програмни документи 14 държави членки³⁰ определиха правосъдието като област, която трябва да бъде подкрепена чрез ЕСИФ.

Комисията подчертава важността на възприемане на ориентиран към резултатите подход при усвояването на средствата: този подход се изисква също и съгласно Регламента относно ЕСИФ³¹. Комисията е в процес на обсъждане с държавите членки на това кой е най-добрият начин за анализиране

и оценяване на въздействието на ЕСИФ върху съответните правосъдни системи.

Освен това Комисията подпомага съдебните реформи чрез техническа подкрепа, както и чрез своята Служба за подкрепа на структурните реформи. Това се прави във връзка както с програмите за икономически реформи, по-специално в Кипър и Гърция, така и с механизма за сътрудничество и проверка за България и Румъния.

Държавите членки прилагат новаторски инструменти и практики за подобряване на ефективността на своите правосъдни системи. Могат да бъдат посочени следните примери:

1) Комуникационен център за разпределяне на съдебните документи в Словения (EVIP)³². Центърът действа като централен регистър на съдебните документи за цялата съдебна система на Словения. Той е допринесъл за значително съкращаване на времето, необходимо за подготвяне и изпращане

³⁰ България, Чешката република, Гърция, Испания (само ЕФРР), Хърватия, Италия, Латвия, Литва, Малта, Полша, Португалия, Румъния, Словакия и Словения.

³¹ Регламент (ЕС) № 1303/2013, 20.12.2013 г.

³² [Качество на публичната администрация — инструментариум за специалисти](#), Европейска комисия, 2017 г.

на съдебни документи, а това на свой ред е довело до съкращаване на продължителността на производствата. Освен това съдебните служители са били освободени от административната работа за разпечатване, поставяне в пликове и изпращане на документи, което им оставя повече време да се съсредоточат върху същинската работа.

2) Свободен достъп до съдебната практика в Румъния. Министерството на правосъдието и съдилищата публикуват информацията, от която страните се нуждаят, за да следят делото си в съда (наименования на страните, дати на заседанията, предмет и решението накратко). През 2015 г. фондацията на Румънския институт за правна информация създаде нов портал, на който се предоставя публичен достъп до пълния текст на всички съдебни решения на всички инстанции. Обхванати са всички етапи на производството, включително етапите, които все още подлежат на обжалване, като същевременно се запазва поверителността на личните данни.

3) Портал за електронни съдебни услуги в Латвия. За да се подобри осведомеността на обществеността и предприятията относно съдебните услуги, националният портал на съдилищата (<https://manas.tiesas.lv/eTiesas/>) вече предоставя по-лесен за ползване интерфейс с електронни услуги и актуализирана информация за съдилищата. Подобренията включват:

- платформа за подаване на съдебни искове онлайн;
- възможност за попълване и подаване на формуляри онлайн;
- онлайн проследяване на съдебните производства;
- електронни уведомявания; както и
- календар на заетостта на адвокатите и прокурорите.

Взети заедно, тези инструменти позволяват на съдебната система да ограничи броя на отложените дела и да осигури по-бързи производства, включително по-безпрепятствени трансгранични процеси.

Дата: 20.11.2017 г.

5. ПОЛЕЗНИ РЕСУРСИ

- Информационно табло на ЕС в областта на правосъдието за 2017 г. — Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейската централна банка, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите, COM(2017) 167 final, https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/effective-justice_bg
- Качество на публичната администрация — инструментариум за специалисти, Европейска комисия, 2017 г. <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=738&langId=en&pubId=8055>